T016 BD VII 211-Q4-P35 Dụ Ái Dục-Pháp Cú Thí Dụ

Đại Tạng Kinh (Linh Sơn Pháp Bảo)

KINH PHAÙP CUÙ THÍ DUÏ QUYEÅN 4

Phaåm 35: DUÏ AÙI DUÏC

Thí duï 62: Thuôû xöa Ñöùc Phaät truù taïi nöôùc Xaù-veä vì haøng trôøi ngöôøi thuyeát phaùp. Luùc aáy, trong thaønh coù moät vò tröôûng giaû Baø-la-moân raát giaøu coù, song laïi laø ngöôøi keo kieät tham lam khoâng thích boá thí. Moãi khi aên, oâng cho ngöôøi ñoùng kín cöûa, khoâng tieáp khaùch. Vì vaäy, aên xin, Sa- moân, Baø-la-moân ñeàu ñeán khoâng gaëp ñöôïc. Moät hoâm, tröôûng giaû theøm aên ngon, sai vôï laøm moät böõa thònh soaïn. Baø vôï lieàn gieát moät con gaø beùo, öôùp göøng tieâu gia vò roài ñem quay. Caùc moùn aên uoáng, baùnh traùi chaúng maáy choác cuõng chuaån bò xong, ñöôïc doïn ra ñaày baøn. OÂng leänh cho ñoùng kín cöûa laïi, hai vôï choàng vaø ñöùa con nhoû ngoài aên uoáng vôùi nhau. Hai oâng baø thay phieân xeù thòt gaø ñuùt cho con aên khoâng ngôùt. Ñöùc Phaät bieát vò tröôûng giaû naøy coù tuùc phöôùc, coù theå ñoä ñöôïc, beøn hoùa ra moät vò Sa-moân ngoài caïnh luùc hoï aên côm, tröôùc baøn aên cuûa hoï Ngaøi chuù nguyeän roài laïi noùi: –Xin caùc vò haõy boá thí cho ít nhieàu, nhôø ñoù maø ñöôïc phöôùc lôùn. Vò tröôûng giaû ngaång ñaàu leân ngoù thaáy hoùa Sa-moân lieàn maéng: –OÂng laø tu só maø khoâng bieát hoå theïn, nhaø ngöôøi ta ñang aên uoáng sao laïi ñöôøng ñoät xoâng vaøo? Hoùa Sa-moân ñaùp: –OÂng môùi thaät ngu si khoâng bieát hoå theïn. Toâi nay laø khaát só coù gì phaûi hoå theïn? Tröôûng giaû vaën: –Toâi vaø vôï con aên uoáng vui veû vôùi nhau coù gì maø hoå theïn? Sa-moân ñaùp: –OÂng gieát cha, laáy meï laøm vôï, nuoâi döôõng oan gia maø khoâng bieát hoå theïn, trôû laïi cho toâi khaát só laø hoå theïn! Baáy giôø hoùa Sa-moân lieàn noùi keä: Caønh nhaùnh sinh khoâng döùt Do lo aên, tham duïc Nuoâi oaùn, theâm haäu hoaïn Ngöôøi ngu maõi roän raøng. AÙi nhieãm cuûa ngöôøi ngu Vôùi vôï con raøng buoäc Trí giaû thaáy kieân coá Hôn nguïc tuø theá gian. Ngöôøi trí thaáy roõ aùi Nguïc kieân coá khoù ra Neân vôùi duïc traùnh xa

Döùt aùi, ñöôïc an oån. Tröôûng giaû nghe keä xong, kinh ngaïc hoûi: –Ñaïo nhaân vì sao maø noùi nhö vaäy? Sa-moân ñaùp: –Con gaø treân baøn laø cha oâng ñôøi tröôùc. Do vì kieáp tröôùc keo kieät neân nay oâng ta phaûi luoân laøm gaø ñeå oâng aên thòt. Coøn ñöùa beù naøy kieáp xöa laø La-saùt. Thuôû ñoù, oâng laø thöông khaùch ñi thuyeàn ra bieån buoân baùn bò doøng nöôùc cuoán, troâi daït vaøo nöôùc quyû La-saùt bò noù aên thòt. Naêm traêm ñôøi ñeàu nhö vaäy, La-saùt maïng heát sinh laïi laøm con oâng. Vì toäi oâng chöa heát neân noù ñeán ñeå haïi oâng. Vôï oâng ngaøy nay chính laø meï oâng ñôøi tröôùc, do vì thöông yeâu saâu chaéc neân nay trôû laïi laøm vôï oâng. OÂng ngu si khoâng bieát tuùc maïng, gieát cha cho oan gia aên, laáy meï laøm vôï. Saùu neûo luaân hoài meânh mang khoâng bôø beán, quanh quaån trong ñoù maáy ai bieát ñöôïc. Chæ coù baäc Chaân nhaân ñaéc ñaïo môùi thaáy ñöôïc vieäc ngöôøi cheát choã naøy, sinh choã kia. Keû ngu khoâng bieát haù chaúng hoå theïn sao? Baáy giôø tröôûng giaû kinh sôï toaøn thaân noåi gai, toaùt moà hoâi laïnh.

Ñöùc Phaät lieàn vaän duïng thaàn thoâng giuùp oâng bieát ñöôïc tuùc maïng. Tröôûng giaû lieàn saùm hoái loãi laàm, taï aân Ñöùc Phaät xin thoï Nguõ giôùi. Keá ñoù, Ñöùc Theá Toân thuyeát phaùp cho oâng nghe. Nghe xong, oâng lieàn chöùng quaû Tu-ñaø-hoaøn.

M

Thí duï 63: Thuôû xöa Ñöùc Phaät thuyeát phaùp taïi tinh xaù Kyø hoaøn nöôùc Xaù-veä. Luùc aáy coù moät vò Tyø-kheo treû vaøo thaønh khaát thöïc. OÂng troâng thaáy moät thieáu nöõ thaät laø xinh ñeïp, loøng lieàn khôûi nieäm saéc duïc, quyeán luyeán maõi khoâng döùt. Do ñoù, daàn daàn oâng mang beänh, boû aên uoáng, maët maøy tieàu tuïy naèm lieät treân giöôøng. Caùc baïn ñoàng ñaïo ñeán thaêm hoûi nguyeân nhaân beänh tình. Vò Tyø-kheo treû cöù nhö thaät giaûi baøy. OÂng noùi raèng mình muoán boû tu, keát tình aân aùi vôùi coâ aáy, song vì khoâng ñöôïc nhö nguyeän neân laâu ngaøy buoàn khoå thaønh beänh töông tö. Caùc huynh ñeä ñoàng ñaïo heát lôøi khuyeân can song oâng khoâng ñeå vaøo tai. Thaáy vaäy, moïi ngöôøi môùi dìu vò aáy ñeán choã Ñöùc Phaät, keå heát moïi chuyeän cho Ngaøi nghe. Ñöùc Phaät baûo vôùi vò Tyø-kheo treû tuoåi: –Nguyeän öôùc cuûa oâng deã thaønh thoâi, ñaâu coù gì phaûi oâm moái saàu thöông! Ta seõ tìm caùch giuùp oâng maõn nguyeän, haõy vui veû daäy aên uoáng. Vò Tyø-kheo nghe xong, trong loøng möøng rôõ, u uaát khoâng coøn. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân lieàn daãn vò Tyø-kheo treû vaø ñaïi chuùng vaøo thaønh Xaù-veä, tìm ñeán nhaø ngöôøi ñeïp noï. Ñeán nôi môùi hay coâ gaùi ñaõ cheát ba ngaøy roài, thi theå coøn ñeå nguyeân taïi nhaø vì gia ñình thöông khoùc khoâng nôõ lieäm ñem choân. Luùc aáy thaân coâ ñaõ sình leân, ñoà nhô baát tònh chaûy traøn, muøi hoâi thoái khoù chòu. Ñöùc Phaät lieàn baûo vò Tyø-kheo: –OÂng thaáy chaêng? Ngöôøi maø oâng mô töôûng nay ñaõ nhö vaäy, vaïn vaät voâ thöôøng trong hôi thôû. Ngöôøi ngu chæ nhìn beân ngoaøi maø khoâng thaáy ñöôïc choã dô xaáu beân trong, cöù maõi raøng buoäc trong löôùi toäi maø cho laø khoaùi laïc. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân lieàn noùi keä: Thaáy saéc taâm meâ töôûng Chaúng xeùt leõ voâ thöôøng

Ngöôøi ngu cho laø ñeïp Giaû doái laïi yeâu thöông. Ñaém mình trong duïc laïc Taèm keùo keùn khaùc chi Ngöôøi trí tueä döùt haún Heát khoå naõo saàu bi. Ngöôøi taâm yù buoâng lung Daâm nhô cho laø saïch Tình aân aùi saâu naëng Laø lao nguïc troùi traàn. Ngöôøi tænh giaùc tröø daâm Baát tònh quaùn ñeå taâm Nhôø ñoù khoûi lao nguïc Giaø cheát döùt taän maàm. Vò Tyø-kheo treû tuoåi luùc aáy troâng thaáy ngöôøi ñeïp cheát ñaõ ba ngaøy, maët maøy thoái röõa khoù theå ñöùng gaàn, laïi nghe baøi keä giaûng daïy raát roõ, neân hoå theïn tænh ngoä, bieát mình tröôùc ñaây meâ laàm. OÂng beøn ñaûnh leã, daäp ñaàu saùm hoái vôùi Ñöùc Theá Toân. Ñöùc Phaät höùa khaû, cuøng ñaïi chuùng trôû veà tinh xaù. Töø ñoù oâng ñem heát thaân maïng noã löïc coâng phu, tinh taán tu taäp, ñaéc quaû A-la-haùn. Ñaïi chuùng ñöôïc ñi theo hoâm ñoù raát nhieàu ngöôøi thaáy saéc duïc oâ ueá, tin hieåu saâu ñöôïc leõ voâ thöôøng, tham aùi laàn döùt cuõng chöùng ñöôïc ñaïo quaû.

M

Thí duï 64: Thuoâ xöa, Ñöùc Phaät truù taïi tinh xaù nöôùc Xaù-veä, thuyeát phaùp cho haøng Trôøi, Ngöôøi, Long, Thaàn. Luùc aáy, trong nöôùc coù moät vò ñaïi tröôûng giaû giaøu coù voâ soá, sinh ñöôïc moät ngöôøi con trai tuoåi chöøng möôøi hai, möôøi ba. Hai vôï choàng laàn löôït qua ñôøi, caäu con nhoû bô vô, khoâng bieát laøm aên quaûn lyù gia nghieäp, cho neân môùi vaøi naêm maø caäu ñaõ hoang phí tieàn cuûa khieán taøn gia baïi saûn ñeán noãi phaûi ñi aên xin. Cha caäu coù moät ngöôøi baïn thaân cuõng laø tröôûng giaû raát giaøu coù. Moät hoâm oâng troâng thaáy caäu ta môùi hoûi nguyeân do. Ñöôïc bieát hoaøn caûnh caäu nhö vaäy, oâng thöông xoùt ñem caäu veà baûo boïc, gaû con gaùi, caát nhaø rieâng cho ôû vaø cho noâ tyø, xe ngöïa, tieàn cuûa voâ soá ñeå laøm aên. Song caäu ta taùnh löôøi bieáng, khoâng bieát tính toaùn laøm aên, cöù ngoài khoâng aên xaøi phung phí, chaúng bao laâu laïi laâm vaøo caûnh ñoùi ngheøo. Tröôûng giaû vì thöông con gaùi phaûi cho cuûa caûi laøm voán moät laàn nöõa, song anh ta cuõng laïi nhö tröôùc, roát cuoäc bò phaù saûn, ngheøo khoå. Thaáy maáy laàn giuùp ñôõ, maø anh vaãn aên xaøi hoang phí, tröôûng giaû nghó raèng anh khoâng theå laøm aên neân ngöôøi ñöôïc, chi baèng baét con gaùi laïi ñem gaû cho ngöôøi khaùc. OÂng ñem chuyeän naøy ra cuøng thaân toäc baøn baïc. Khoâng ngôø ngöôøi con gaùi nghe troäm ñöôïc trôû veà maùch vôùi choàng baûo: –Nhaø toâi ñoâng ñaûo, coù theá löïc ñeø beïp anh, nay muoán baét toâi laïi vì anh khoâng bieát laøm aên. Anh tính nhö theá naøo ñaây? Ngöôøi choàng nghe vôï noùi vaäy, hoå theïn töï nghó: “Ñaây chính laø do ta baïc phöôùc, sinh ra khoâng coù cha meï che chôû ñuøm boïc, khoâng hoïc ñöôïc caùch laøm aên sinh soáng. Nay ta saép maát vôï roài seõ ñi aên xin nhö cuõ. Tình aân aùi saâu naëng, nay phaûi xa nhau laøm sao chòu

noåi. Nghó tôùi nghó lui maõi, cuoái cuøng anh khôûi aùc nieäm, ñöa vôï vaøo phoøng roài caû hai cuøng cheát moät choã. Nghó xong, anh ñöa vôï vaøo phoøng ñaâm vôï cheát roài quay laïi töï saùt. Noâ tyø hay ñöôïc hoaûng kinh chaïy ñi baùo tröôûng giaû. OÂng vaø caû nhaø voäi chaïy sang thì thaáy vieäc ñaõ nhö theá, chæ coøn bieát thu löôïm thi haøi lo taåm lieäm choân caát. Caû nhaø ñang luùc ñau buoàn nhôù con khoâng nguoâi, boãng nghe tieáng noùi coù Ñöùc Phaät ñang taïi theá thuyeát phaùp giaùo hoùa chuùng sinh, ai gaëp ñöôïc Ngaøi ñeàu hoan hyû, döùt heát saàu lo. Vò tröôûng giaû beøn daãn caû nhaø ñeán choã Phaät, laøm leã roài ngoài qua moät beân. Ñöùc Phaät hoûi: –OÂng töø ñaâu ñeán? Coù chuyeän gì khoâng vui maø sao saéc maët öu saàu? Tröôûng giaû baïch: –Nhaø con voâ phöôùc, tröôùc ñaây gaû moät ngöôøi con gaùi. Chaúng may gaëp ñöùa ngu phu khoâng bieát laøm aên. Vì vaäy con ñònh baét con veà, khoâng ngôø noù laïi gieát vôï roài töï saùt. Con lo ñaùm choân caát chuùng noù xong, treân ñöôøng veà gheù thaêm Ñöùc Theá Toân. Ñöùc Phaät baûo tröôûng giaû: –Tham duïc, saân haän laø beänh thöôøng treân theá gian, ngu si voâ trí laø cöûa cuûa hoïa hoaïn. Naêm ñöôøng trong ba coõi do ñaây maø ñoïa laïc, sinh töû trieàn mieân traûi voâ löôïng kieáp, chòu khoå bieát bao. Ngöôøi thöôøng coøn khoâng bieát aên naên hoái caûi, huoáng chi laø keû ngu laøm sao bieát ñöôïc! Caùi ñoäc cuûa tham duïc gieát mình, gieát thaân toäc, haïi laây ñeán chuùng sinh ñaâu phaûi chæ rieâng coù vôï choàng.” Baáy giôø Ñöùc Theá Toân laïi noùi keä: Ngu do tham troùi buoäc

Khoâng caàu qua bôø giaùc Haïi mình haïi luoân ngöôøi Do tham taøi taïo taùc. Taâm aùi duïc nhö ruoäng Daâm, noä, si laø gioáng Ngöôøi xaû boû, giaûi thoaùt Ñöôïc phöôùc thaät voâ löôïng. Giaëc tham duïc haïi mang Nhö nhaø buoân nhieàu haøng Giöõa ñöôøng hieåm ít baïn Neân ngöôøi trí khoâng tham. Baáy giôø, vò tröôûng giaû nghe Ñöùc Phaät noùi keä taâm sinh hoan hyû khoâng coøn ñau buoàn khoå naõo, ngay tröôùc thaân toäc vaø thính chuùng, phaù möôøi hai öùc kieáp nghieäp ñaéc quaû Tu- ñaø-hoaøn.

M

Thí duï 65: Thuôû xöa, Ñöùc Phaät truù taïi tinh xaù nöôùc Xaù-veä vì haøng trôøi, roàng, quyû, thaàn, vua chuùa, quan daân thuyeát phaùp. Luùc aáy coù hai gaõ leâu loâng lang thang keát thaân vôùi nhau, ñi ñaâu cuõng coù maët nhö hình vôùi boùng. Hai ngöôøi baøn nhau muoán laøm Sa-moân, beøn ñeán choã Phaät laøm leã, roài quyø xuoáng chaép tay thöa: –Baïch Ñöùc Theá Toân, chuùng con muoán xuaát gia laøm Sa-moân, xin Ngaøi thaâu nhaän. Ñöùc Phaät cho pheùp hai ngöôøi xuaát gia laøm Sa-moân, roài cho ôû chung moät phoøng. Hai ngöôøi soáng chung vì taäp khí theá gian coøn saâu daøy neân suoát ngaøy chæ nhôù chuyeän aân aùi vinh hoa cuûa theá gian. Hoï thöôøng xuyeân noùi ñeán thaân theå myõ mieàu cuûa ngöôøi ñeïp maø khoâng xeùt nghó tính chaát voâ thöôøng, baát tònh cuûa noù. Do ñeø neùn duïc voïng neân daàn daàn thaønh beänh uaát keát beân trong. Ñöùc Phaät vôùi tueä nhaõn thaáy ñöôïc chuyeän naøy. Ngaøi bieát hoï do voïng töôûng, buoâng loøng do duïc nieäm neân khoâng tu ñöôïc. Ngaøi lieàn sai moät trong hai ngöôøi ñi khoûi, roài töï hoùa thaønh ngöôøi ñoù ñeán ôû chung vôùi vò coøn laïi. Hoùa Tyø-kheo naøy noùi vôùi vò ôû chung: –Chuùng ta cöù nhôù nghó hoaøi ñeán aân aùi, chi baèng hoâm nay ñi xem thaân theå ngöôøi ñeïp ra sao. ÔÛ nhaø maø töôûng nhôù suoâng naøo coù ñöôïc gì ñaâu. Hai ngöôøi cuøng ñeán xoùm daâm nöõ. Ñöùc Phaät hoùa ra moät coâ gaùi ñieám ôû trong xoùm ñoù. Hai ngöôøi ñeán ñoù vaøo phoøng coâ ta roài noùi: –Chuùng toâi laø ngöôøi tu, thoï caám giôùi cuûa Phaät neân khoâng phaïm ñeán vieäc aên naèm. YÙ chæ muoán xem thaân theå ngöôøi nöõ thoâi, nhöng vaãn traû tieàn theo pheùp. Coâ gaùi aáy nghe vaäy lieàn côûi boû ñoà trang söùc, y phuïc ñöùng khoûa thaân cho vò aáy ngaém. Moät muøi hoâi haùm töø thaân coâ boác ra. Hai ngöôøi troâng thaáy veû nhô baån cuûa noù khoâng ai gaàn noåi. Hoùa Tyø-kheo noùi vôùi vò Tyø-kheo kia: –Veû ñeïp cuûa ngöôøi nöõ chaúng qua laø do phaán saùp xoâng höông, taém goäi nöôùc hoa. Hoï maëc y phuïc maøu saéc xinh ñeïp laø ñeå che choã dô xaáu cuûa mình, öôùp hoa xoâng höông laø ñeå laáp muøi hoâi thaân theå. Thaät ra noù chæ nhö caùi tuùi da chöùa phaân coù gì ñaùng tham? Baáy giôø Hoùa Tyø-kheo lieàn noùi keä: Duïc! Ta bieát roõ ngöôi Ngöôi töø nhôù töôûng sinh Ta neáu khoâng nhôù töôûng Ngöôi töï seõ khoâng coøn. Trong taâm thích, laø duïc Ñaâu chæ naêm duïc ngoaøi Boû nguõ duïc ñöôïc ngay Laø ngöôøi ñaïi duõng löïc. Voâ duïc thì voâ uùy An laïc chaúng lo chi Duïc heát, keát söû giaûi Sinh töû maõi thoaùt ly. Hoùa Tyø-kheo noùi keä xong, hieän laïi thaân Phaät töôùng haûo quang minh. Vò Tyø-kheo troâng thaáy hoå theïn aên naên, naêm voùc saùt ñaát ñaûnh leã Ñöùc Phaät. Ñöùc Phaät laïi thuyeát phaùp cho oâng. OÂng nghe xong hoan hyû toû ngoä chöùng quaû A-la-haùn.

Caû hai trôû veà tinh xaù. Luùc aáy vò Tyø-kheo ñöôïc Phaät sai ñi cuõng trôû veà. Vò aáy thaáy

baïn mình thaàn saéc hoan hyû hôn moïi khi, beøn hoûi nguyeân nhaân. Tyø-kheo lieàn keå chuyeïân Ñöùc Phaät ñaõ töø bi ñoä mình nhö theá naøo vaø mình nhôø Ñöùc Phaät ñöôïc thoaùt khoûi caùc khoå. Noùi xong vò Tyø-kheo laïi noùi keä: Ngaøy ñeâm töôûng nhôù duïc YÙ dong ruoåi khoâng ngöøng Thaáy nöõ duïc nhôùp nhô Heát töôûng, heát buoàn khoå. Vò Tyø-kheo baïn nghe keä xong, töï tö duy quaùn chieáu, ñoaïn duïc dieät töôûng chöùng ñöôïc phaùp nhaõn.

M

Phaåm 36: LÔÏI DÖÔÕNG

Thí duï 66: Thuôû xöa, Ñöùc Phaät daãn caùc ñeä töû ñeán tinh xaù Myõ aâm thuoäc nöôùc Caâu-ñaøm-di thuyeát phaùp cho haøng trôøi, ngöôøi, roàng, thaàn. Luùc aáy, vua nöôùc naøy teân laø Öu Ñieàn, coù moät vò ñaïi phu nhaân tính tình nhaân töø, ñöôïc khen ngôïi laø trong saïch. Vua raát yeâu quyù, kính troïng tieát haïnh cuûa baø. Vua nghe Ñöùc Phaät ñeán thuyeát phaùp neân cuøng phu nhaân xa giaù ñeán choã Phaät laøm leã roài ngoài qua moät beân. Ñöùc Phaät vì vua, phu nhaân vaø theå nöõ thuyeát phaùp voâ thöôøng, khoå, khoâng; ngöôøi ta do ñaâu taùi sinh, hoäi hoïp roài phaûi chia ly, oaùn gheùt gaëp gôõ nhau khoå; do phöôùc sinh leân coõi trôøi, vì aùc phaûi ñoïa ñòa nguïc. Vua vaø phu nhaân hoan hyû tin hieåu, ñeàu thoï Nguõ giôùi laøm Phaät töû tònh tín roài töø giaõ trôû veà cung. Luùc aáy, coù moät vò Baø-la-moân teân laø Kieát Tinh sinh ñöôïc moät ngöôøi con gaùi xinh ñeïp voâ song. Ñeán naêm möôøi saùu, saéc ñeïp cuûa coâ thaät toaøn veïn khoâng keùm khuyeát ñieåm naøo. OÂng Baø-la-moân treo giaûi ngaøn laïng vaøng cho ai pheâ bình moät ñieåm xaáu cuûa con gaùi mình. Theá maø suoát ba thaùng vaãn khoâng coù ngöôøi laøm ñöôïc. OÂng Baø-la-moân nghó con gaùi mình ñaõ ñeán tuoåi laáy choàng, neáu ai khoâi ngoâi tuaán tuù xöùng ñoâi thì seõ gaû cho. OÂng nghe noùi Sa-moân Cuø-ñaøm doøng hoï Thích-ca, töôùng maïo kim saéc hieám coù treân ñôøi, neân daãn con gaùi ñeán gaû cho Ñöùc Phaät. OÂng ñöa con gaùi ñeán, chaøo hoûi xong, roài thöa vôùi Phaät: –Con gaùi toâi xinh ñeïp hieám coù treïn ñôøi, nay ñaõ tröôûng thaønh phaûi gaû choàng nhöng treân ñôøi naøy khoâng coù keû xöùng ñoâi. Ngaøi Cuø-ñaøm ñaây ñeïp ñeõ voâ song neân daãn noù töø nôi xa xoâi ñeán ñeå gaû cho Theá Toân Ngaøi vaäy. Ñöùc Phaät noùi vôùi Kieát Tinh: –Neùt xinh ñeïp cuûa con gaùi oâng laø caùi ñeïp quyù cuûa gia ñình oâng, coøn caùi ñeïp cuûa Ta laø caùi ñeïp quyù cuûa chö Phaät. Quan nieäm veà caùi ñeïp quyù cuûa chuùng ta khaùc nhau. OÂng töï khen con gaùi mình xinh ñeïp, song Ta xeùt ra chæ gioáng moät caùi bình toâ veõ ñeïp nhöng laïi ñöïng ñoà baát tònh hoâi dô, coù gì ñaùng quyù ñaâu? Saéc voùc xinh ñeïp laø choã dính maéc cuûa naêm teân giaëc lôùn: maét, tai, muõi, löôõi, thaân. Tö dung ñeïp ñeõ laø tai hoïa lôùn cuûa thaân. Tan nhaø naùt cöûa, gieát mình haïi thaân toäc ñeàu do nöõ saéc maø ra. Ta laøm Sa-moân soáng moät mình coøn sôï bò tai aùch, huoáng hoà laïi phaûi cöu mang quaø taëng chöùa ñaày tai naïn giaëc döõ kia! OÂng haõy ñem ñi, Ta khoâng nhaän ñaâu. OÂng Baø-la-moân nghe vaäy noåi giaän lieàn

boû ñi. OÂng ñöa con gaùi ñeán ra maét vua Öu Ñieàn, khen ngôïi veû ñeïp cuûa con mình, roài thöa: –Con gaùi toâi ñaùng baäc vöông phi, nay ñaõ tröôûng thaønh neân ñöa ñeán daâng vua. Vua nhìn naøng ñeïp daï beøn ñoàng yù vaø phong laøm ñeä nhò taû phu nhaân, ban cho Kieát Tinh ñai aán, vaøng baïc chaâu baùu roài phong laøm quan keà caän giuùp vua. Coâ con gaùi sau khi ñaéc suûng, oâm loøng ganh gheùt thöôøng meâ hoaëc vua. Nhieàu laàn coâ tìm caùch gieøm pha ñaïi phu nhaân, song vua ñeàu quaùt lôùn: –Khanh chæ ñaët ñieàu yeâu mò khoâng thaät. Ñaïi phu nhaân laø ngöôøi tieát haïnh ñaùng quyù maø laïi gieøm pha. Coâ naøy do loøng ñoá kî neân vaãn raép taâm laøm haïi ñaïi phu nhaân, luoân tìm dòp taâu ra taâu vaøo khieán vua töø töø cuõng xieâu loøng tin theo. Moät hoâm coâ tìm ra moät cô hoäi, nhaân ngaøy trai giôùi laïi khuyeân vua: –Cuoäc vui hoâm nay xin môøi höõu phu nhaân ra döï. Vua nghe lôøi ra leänh hai haäu ñeàu tham döï. Nhöng ñaïi phu nhaân vì trì trai giôùi neân

khoâng vaâng leänh. Vua ba laàn cho ngöôøi goïi maø baø nhaát ñònh trì trai khoâng ra. Vua noåi giaän sai ngöôøi loâi ra, baét troùi tröôùc ñieän roài laáy cung ñònh baén cheát. Ñaïi phu nhaân vaãn khoâng sôï haõi, nhaát taâm quy y Phaät. Vua nhaém phu nhaân baén, khoâng ngôø muõi teân bay laïi phía sau vua. Baén maáy phaùt lieàn ñeàu nhö vaäy caû. Luùc aáy vua caûm thaáy sôï haõi voäi buoâng cung xuoáng ñích thaân côûi troùi cho ñaïi phu nhaân, roài hoûi: –Khanh coù phaùp thuaät laï gì maø khieán nhö theá? Phu nhaân traû lôøi: –Thieáp chæ phuïng thôø Nhö Lai, quy y Tam baûo. Saùng nay thieáp thoï trai giôùi cuûa Phaät khoâng aên quaù ngoï. Laïi nöõa giöõ taùm giôùi cuûa Phaät khoâng ñöôïc trang söùc. Ñaây chaéc laø Ñöùc Theá Toân töø bi gia hoä khieán ñöôïc nhö theá. Vua noùi: –Laønh thay! Sao khoâng noùi sôùm cho traãm? Vua lieàn ñuoåi con gaùi cuûa Kieát Tinh veà nhaø roài giao cho ñaïi phu nhaân coi quaûn heát moïi vieäc trong cung. Sau ñoù vua, phu nhaân, caùc phi taàn haäu cung vaø thaùi töû daãn theo xa giaù ñeán choã Ñöùc Phaät. Sau khi laøm leã xong, moïi ngöôøi ngoài qua moät beân chaép tay nghe phaùp. Vua lieàn ñem nhöõng vieäc ñaõ xaûy ra thuaät laïi ñaày ñuû cho Phaät nghe. Ñöùc Phaät nghe xong baûo: –Naøy Ñaïi vöông, ngöôøi nöõ yeâu taø ñoäc aùc coù taùm möôi boán phong thaùi. Trong ñoù coù taùm phong thaùi chính bò ngöôøi trí tueä gheùt. Ñoù laø: 1. Taät ñoá. 2. Giaän caøn. 3. Maéng chöûi. 4. Truø ruûa. 5. Traán aùp. 6. Keo laän, tham lam. 7. Ham trang söùc. 8. OÂm loøng thaâm ñoäc. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân lieàn noùi keä: Daàu trôøi möa thaát baûo Duïc taâm thoûa ñöôïc naøo! Vui ít khoå bieát bao Ai giaùc ngoä: Hieàn trí. Daàu duïc laïc coõi trôøi Trí giaû xaû khoâng tham Vui vieãn ly aân aùi Laøm ñeä töû Phaät-ñaø. Ñöùc Phaät noùi vôùi vua: –Ngöôøi ta laøm phöôùc taïo toäi, moãi thöù ñeàu coù tính chaát rieâng. Cho neân thoï quaû baùo vui khoå cuõng khaùc nhau xa. Neáu thöïc haønh phaùp luïc trai giôùi seõ ñöôïc phöôùc raát nhieàu, chö Phaät ñeàu khen ngôïi vaø khi cheát seõ ñöôïc sinh Thieân höôûng phöôùc an vui. Ñöùc Phaät noùi xong, vua, phu nhaân, theå nöõ vaø caùc quan ñaïi thaàn taâm yù ñeàu khai ngoä, thaáy ñöôïc ñaïo.

M

Phaåm 37: SA-MOÂN

Thí duï 67: Thuôû xöa, Ñöùc Phaät truù taïi tinh xaù nöôùc Xaù-veä vì haøng trôøi, roàng, quyû, thaàn, vua quan, nhaân daân thuyeát phaùp. Luùc aáy, coù moät vò Tyø-kheo treû saùng sôùm ñaép y, caàm tröôïng, mang baùt ñeán moät ngoâi laøng lôùn khaát thöïc. Treân con ñöôøng caùi maø vò Tyø-kheo khaát thöïc ñi ngang, coù moät khu vöôøn rau cuûa quan, beân ngoaøi troàng luùa. Trong ñaùm coû xung quanh ruoäng luùa coù ñaët baãy teân, neáu coù thuù hay troäm ñeán ñuïng vaøo löôùi, teân seõ baén ra gieát cheát. Khu vöôøn naøy do moät thieáu nöõ xinh ñeïp canh giöõ. Ai muoán vaøo phaûi ôû xa leân tieáng, coâ gaùi ñöa ñöôøng môùi vaøo vöôøn ñöôïc. Keû khoâng bieát ñöôøng töï vaøo seõ bò teân baén cheát. Coâ gaùi moät mình giöõ vöôøn buoàn neân caát tieáng ca ai oaùn. Tieáng haùt cuûa coâ voâ cuøng truyeàn caûm, ai ñi ngang cuõng bò thu huùt, xuoáng xe döøng ngöïa muoán vaøo vöôøn, taàn ngaàn khoâng ñaønh trôû böôùc, ngoài quanh laéng nghe. Luùc aáy vò Tyø-kheo treân ñöôøng khaát thöïc trôû veà, ñi ngang laéng nghe tieáng ca, naêm tình lieàn daáy khôûi, taâm yù meâ loaïn quyeán luyeán khoâng sao döùt ñöôïc. Vò Tyø-kheo töôûng töôïng ngöôøi ca aét haún voâ cuøng xinh ñeïp neân muoán tìm caùch vaøo khu vöôøn ñoù. Chöa vaøo trong maø yù chí cuûa vò Tyø-kheo aáy tieâu tan, tay buoâng tích tröôïng, ñeå rôùt y baùt maø khoâng hay bieát. Ñöùc Phaät vôùi Tam minh thaáy vò Tyø-kheo naøy nhö vaäy, neáu coøn böôùc theâm ít böôùc seõ bò truùng teân maø cheát. Vò aáy coù phöôùc ñang leõ ñaéc ñaïo, song bò ngu si laøm meâ, loøng duïc che laáp. Ngaøi xoùt thöông muoán ñoä thoaùt oâng ta, neân hoùa ra moät cö só ñi ñeán beân caïnh Tyø-kheo ñoù duøng keä traùch: Sa-moân laø haïnh gì Sao buoâng loøng phoùng tuùng Töøng böôùc ñi dính maéc Chæ theo yù ruoåi dong. Ca-sa khoaùt treân vai Bò aùc taâm toån haïi Ngöôøi laøm theo aùc haïnh Seõ ñoïa aùc ñaïo ngay. Vöôït doøng aùi, töï giöõ Haøng phuïc taâm, heát duïc Ngöôøi khoâng döùt ñöôïc duïc YÙ vaãn dong ruoåi hoaøi. Haõy neân vì ñieàu ñoù Phaûi gaéng töï cheá ngaên Xuaát gia maø giaûi ñaõi YÙ oâ nhieãm troùi traên. Ngöôøi haïnh tu giaûi ñaõi YÙ meâ hoaëc coøn hoaøi Khoâng phaûi haïnh thanh tònh Ñeán baûo sôû, khoù thay! Keû khoâng thuaàn khoù daïy Nhö gioù thoåi caây khoâ Töï mang haïi baûn thaân

Sao khoâng lo tinh taán. Noùi keä xong, vò Hoùa cö só ñoù hieän laïi thaân Phaät, töôùng haûo quang minh khaép ñaát trôøi, ai troâng thaáy ñeàu döùt heát meâ loaïn ñöôïc an oån. Vò Tyø-kheo troâng thaáy Ñöùc Phaät, taâm yù chôït khai ngoä nhö toái gaëp saùng lieàn naêm voùc phuû phuïc saùt ñaát ñaûnh leã saùm hoái, taï aân Ñöùc Phaät. Vò aáy trong taâm thoâng toû phaùp chæ quaùn ñaéc quaû A-la-haùn, beøn theo Ñöùc Phaät trôû veà tinh xaù. Voâ soá ngöôøi nghe phaùp chöùng ñöôïc phaùp nhaõn.

M

Phaåm 38: PHAÏM CHÍ

Thí duï 68: Thuôû xöa, trong nöôùc Tö-ha-ñieäp coù moät ngoïn nuùi lôùn teân laø Tö-höu-giaù-tha. Trong nuùi coù hôn naêm traêm vò tu só Baø-la-moân ñeàu ñaéc thaàn thoâng. Caùc vò ñoù töï baûo vôùi nhau: –Choã chöùng ñaéc cuûa chuùng ta chính laø Nieát-baøn. Luùc aáy, Ñöùc Phaät môùi ra ñôøi gioùng troáng phaùp, môû

cöûa cam loä. Ngaøi thaáy caùc Baø- la-moân naøy nghe ñöôïc teân Phaät maø chöa ñeán gaëp. Ngaøi laïi xeùt thaáy hoï laø nhöõng ngöôøi coù theå ñoä ñöôïc. Neân moät hoâm, Ñöùc Theá Toân moät mình ñi vaøo nuùi, ngoài döôùi moät coäi caây nôi ñöôøng ra vaøo. Ngaøi nhaäp Tam-muoäi phoùng haøo quang treân thaân soi chieáu khaép nuùi, moïi nôi ñeàu röïc saùng nhö nuùi bò chaùy. Caùc Baø-la-moân thaáy vaäy sôï haõi, voäi duøng thaàn thoâng phun nöôùc daäp löûa. Nhöng hoï daàu coá söùc theá naøo ñi nöõa cuõng khoâng daäp taét ñöôïc. Hoï laáy laøm laï boû nuùi chaïy ra. Xa xa hoï troâng thaáy Ñöùc Theá Toân ñang ngoài toïa thieàn döôùi coäi caây, nhö maët trôøi moïc beân nuùi vaøng, nhö vaàng traêng saùng giöõa ñaùm sao ñeâm. Hoï ngaïc nhieân khoâng bieát ñoù laø vò thaàn naøo neân voäi ñeán xem. Ñöùc Phaät baûo hoï ngoài xuoáng roài hoûi töø ñaâu tôùi. Hoï ñaùp: –Chuùng toâi ôû nuùi naøy tu ñaïo ñaõ laâu. Saùng nay löûa döõ noåi leân ñoát chaùy röøng caây trong nuùi neân lo sôï boû chaïy ra. Ñöùc Phaät baûo: –Ñaây laø löûa phöôùc khoâng laøm toån thöông ngöôøi, chæ muoán ñoát chaùy traàn caáu si meâ cuûa caùc oâng. – Luùc aáy caùc thaày troø Baø-la-moân cuøng nhau baøn taùn: –Ñaây laø ñaïo só gì vaäy? Trong chín möôi saùu thöù ñaïo chöa töøng coù oâng thaày naøy! Coù ngöôøi noùi: –Toâi töøng nghe con vua Tònh Phaïn teân laø Taát-ñaït khoâng tham ngoâi baùu xuaát gia caàu thaønh ñaïo Phaät. Phaûi chaêng laø oâng aáy? Caùc ñeä töû beøn ñeà nghò thaày mình: –Chuùng ta thöû hoûi Phaät choã haønh söï cuûa caùc Baø-la-moân coù ñuùng phaùp khoâng? Luùc aáy, caùc thaày troø Baø-la-moân ñöùng daäy baïch Ñöùc Phaät: –Kinh phaùp Baø-la-moân teân laø Töù voâ ngaïi. Caùc moân nhö thieân vaên, ñòa lyù, phaùp caùc vua chuùa trò nöôùc an daân laø nhöõng phaùp taéc phaûi laøm neân chín möôi saùu thöù ñaïo ñeàu goàm ñuû trong ñoù. Khoâng bieát kinh naøy coù phaûi laø phaùp Nieát-baøn khoâng? Xin Phaät giaûi noùi cho keû chöa ñöôïc nghe. Ñöùc Phaät daïy: –Caùc oâng haõy kheùo laéng nghe vaø suy nghó kyõ. Ta töø voâ soá kieáp quaù khöù thöôøng tu theo kinh naøy ñaéc ñöôïc Nguõ thoâng dôøi non laáp bieån, song vaãn bò sinh töû trieàn mieân khoâng döùt, töï mình khoâng chöùng Nieát-baøn cuõng khoâng nghe coù ai ñaéc ñaïo. Neân caùc oâng tu haønh nhö vaäy khoâng phaûi goïi laø Baø-la-moân. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân duøng keä ñaùp: Döùt doøng aùi, vöôït qua Voâ duïc nhö Phaïm thieân YÙ haønh ñeàu chaám döùt Ñoù goïi Baø-la-moân. Môû ñöôïc caùc duïc keát Thanh tònh vöôït vöïc saâu

Khoâng coù phaùp thöù hai
Ñoù goïi Baø-la-moân.
Khoâng phaûi beän buùi toùc
Maø goïi Baø-la-moân
Neáu thaønh tín, theo phaùp
Thanh baïch laø Hieàn nhaân.
Buùi toùc maø voâ tueä
Maëc aùo coû laøm chi?
Trong khoâng lìa caáu ueá
Ngoaøi xaû boû ích gì?

Boû heát daâm, noä, si
Kieâu maïn, caùc aùc kieán
Nhö raén loät boû da
Ñoù goïi laø Baø-la-moân.
Vieäc ñôøi quyeát caét tuyeät
Mieäng khoâng noùi lôøi thoâ
Baùt chaùnh ñaïo trao doài
Ñoù goïi laø Baø-la-moân.
Ñaõ döùt nguoàn aân aùi
Soáng voâ duïc, khoâng nhaø
Moïi aùi nhieãm ñoaïn taän
Ñoù goïi Baø-la-moân.
Lìa xa coõi nhaân gian
Khoâng rôi laïi coõi trôøi
Khoâng vöôùng trong caùc coõi
Ñoù goïi Baø-la-moân.
Töï bieát tuùc maïng mình
Voán töø ñaâu laïi ñaây
Ñaõ ñoaïn heát sinh töû
Thoâng toû ñöôïc ñaïo maàu
Saùng suoát vaø vaéng laëng
Ñoù goïi Baø-la-moân.

Ñöùc Phaät noùi keä xong, baûo caùc Baø-la-moân:

–Choã caùc oâng tu taäp töï cho laø ñaõ ñöôïc Nieát-baøn gioáng nhö chuùt ñænh nöôùc ñoïng, caù laøm sao vui troïn daøi laâu. Vaïn vaät nhaân duyeân hoøa hôïp töï tính voán khoâng.

Caùc Baø-la-moân nghe xong voâ cuøng hoan hyû, quyø thaúng baïch Phaät xin laøm ñeä töû.

Raâu toùc hoï lieàn töï ruïng thaønh Sa-moân. Do tu haïnh thanh tònh hoï ñeàu ñaéc quaû A-la-haùn.

Trôøi, Roàng, Quyû, Thaàn ñeàu thaáy ñöôïc ñaïo.

M

Phaåm 39: NEÂ-HOAØN

Thí duï 69: Thuôû xöa, Ñöùc Phaät truù taïi nuùi Linh thöùu nôi thaønh Vöông xaù cuøng vôùi moät ngaøn hai traêm naêm möôi vò Tyø-kheo. Luùc aáy, coù vua nöôùc Ma-kieät-ñaø teân laø A-xaø-theá troâng coi naêm traêm nöôùc nhoû. Nöôùc keá beân laø Vieät-kyø khoâng muoán thaàn phuïc neân vua ñònh ñem quaân sang ñaùnh. Vua beøn trieäu taäp quaàn thaàn hoûi yù kieán: –Nöôùc Vieät-kyø giaøu coù, saûn xuaát nhieàu traân baùu maø khoâng chòu thaàn phuïc ta. Theo yù caùc khanh, ta coù neân

ñem quaân sang chinh phaït khoâng? Trong trieàu coù vò thöøa töôùng teân laø Vuõ Xaù ñaùp: –Neân ñaùnh. Vua môùi baûo Vuõ Xaù: –Phaät caùch ñaây khoâng xa, Ngaøi laø Baäc Thaùnh Trieát coù ñuû Tam minh bieát heát moïi vieäc. Khanh haõy ñeán choã Phaät, theo yù ta löïa lôøi thaêm hoûi xem neáu ñem quaân sang ñaùnh nöôùc kia thì coù theå thaéng ñöôïc khoâng? Thöøa töôùng vaâng leänh, lieàn cho thaéng xe ngöïa ñeán tinh xaù. OÂng ñeán tröôùc Phaät ñaûnh leã ra maét. Ñöùc Phaät baûo oâng ngoài sang moät beân, roài hoûi: –Thöøa töôùng töø ñaâu ñeán? OÂng ñaùp: –Vua sai con ñeán ñaûnh leã hoûi thaêm söùc khoûe Phaät nhö moïi khi. Ñöùc Phaät hoûi tieáp: –Vua vaø nhaân daân beà toâi ñeàu bình an caû chöù? OÂng ñaùp: –Vua vaø nhaân daân nhôø aân Phaät thaûy ñeàu bình an. OÂng nhaân dòp ñoù baïch luoân: –Vua vaø nöôùc Vieät-kyø coù hieàm khích ñònh ñem quaân sang chinh phaït. Khoâng bieát theo Thaùnh yù coù theå chieán thaéng ñöôïc khoâng? Ñöùc Phaät ñaùp: –Naøy thöøa töôùng, nhaân daân nöôùc Vieät-kyø thöïc haønh baûy phaùp neân khoâng theå thaéng. Mong raèng vua suy xeùt caån thaän khoâng neân voïng ñoïng daáy binh. Thöøa töôùng beøn hoûi: –Baûy phaùp ñoù laø gì? Ñöùc Phaät ñaùp: –Baûy phaùp ñoù laø: 1. Nhaân daân nöôùc ñoù thöôøng tuï hoïp, baøn luaän chaùnh phaùp, tu phöôùc, töï söûa. 2. Vua toâi, thaàn daân nöôùc ñoù treân döôùi moät loøng. Keû laøm toâi laøm daân thì trung löông, ngöôøi laøm vua thì nghe lôøi can giaùn, khoâng baïo aùc. 3. Nhaân daân nöôùc ñoù gìn giöõ chaùnh phaùp, khuyeân baûo nhau khoâng löôïm cuûa rôi, khoâng daùm phaïm toäi, treân döôùi ñeàu tuaân theo phaùp taéc. 4. Nhaân daân nöôùc ñoù giöõ theo leã nghóa, kính caån. Nam nöõ phaân bieät, lôùn nhoû phaân bieät khoâng ñeå maát nghi taéc. 5. Nhaân daân nöôùc ñoù hieáu döôõng Cha meï, kính yeâu Sö tröôûng, nghe lôøi raên baûo daïy doã coi ñoù nhö phaùp taéc cuûa quoác gia. 6. Daân nöôùc ñoù bieát theo thôøi tieát, ñaát ñai, quyù troïng luùa thoùc, boán muøa daân chuùng sieâng naêng caøy caáy khoâng boû beâ.

7. Daân nöôùc ñoù toân ñaïo kính ñöùc. Trong nöôùc coù Sa-moân, thính giaû, A-la-haùn töø xa ñeán ñeàu cuùng döôøng caùc thöù aùo meàn, giöôøng choõng thuoác thang. Ai laøm vua maø thöïc haønh ñöôïc baûy phaùp naøy thì khoâng bò nguy khoán. Daàu cho ñem binh caû thieân haï ñeán ñaùnh cuõng khoâng thaéng ñöôïc. Naøy thöøa töôùng, neáu nhö nhaân daân nöôùc Vieät-kyø chæ thöïc haønh moät phaùp thoâi cuõng khoâng theå ñaùnh thaéng ñöôïc, huoáng chi laø thöïc haønh caû baûy phaùp. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân lieàn noùi keä: Thaéng ngöôøi khoâng ñuû caäy Tuy thaéng, khoå beân mình Phaûi caàu phaùp töï thaéng Thaéng roài ñöôïc voâ sinh. Vuõ Xaù nghe Ñöùc Phaät noùi keä lieàn thaáy ñöôïc ñaïo. Luùc aáy moïi ngöôøi trong phaùp hoäi lieàn ñaéc quaû Tu-ñaø-hoaøn. Thöøa töôùng töø choã ngoài ñöùng daïy baïch Phaät raèng: –Vieäc nöôùc baän bòu phaûi veà lo, vaäy xin töø giaõ Theá Toân. Ñöùc Phaät noùi: –Phaûi bieát xöû söï ñuùng luùc. Sau khi töø choã ngoài ñöùng leân, thöøa töôùng leã Ñöùc Phaät ra veà. OÂng ñem moïi vieäc thöa laïi vôùi vua. Vua beøn töø boû yù ñònh ñaùnh nöôùc Vieät-kyø, nghieâm trì theo lôøi Phaät daïy, laáy ñoù ñeå giaùo hoùa nhaân daân. Sau ñoù nöôùc Vieät-kyø ñeán quy thuaän, treân döôùi kính quyù nhau, nöôùc nhaø höng thònh.

M Phaåm 40: SINH TÖÛ

Thí duï 70: Thuoâ xöa, Ñöùc Phaät truù taïi tinh xaù Kyø hoaøn vì haøng trôøi, ngöôøi, vua quan, daân chuùng tuyeân thuyeát dieäu phaùp. Luùc aáy, beân ñöôøng coù moät gia ñình tröôûng giaû Baø-la-moân giaøu coù voâ soá, chæ sinh ñöôïc moät ngöôøi con trai, naêm nay vöøa troøn hai möôi tuoåi. Vò tröôûng giaû môùi cöôùi vôï cho con ñöôïc baûy ngaøy. Hai vôï choàng thöông yeâu aên ôû hoøa thuaän vôùi nhau. Ngöôøi vôï noùi vôùi choàng muoán ra vöôøn sau ngaém caûnh thöôûng hoa. Choàng chieàu yù vôï, hai ngöôøi ñöa nhau ra vöôøn sau. Luùc aáy ñöông vaøo tieát xuaân, trong vöôøn coù moät caây naïi cao to troå hoa töôi ñeïp. Vôï muoán haùi hoa song khoâng coù ngöôøi. Ngöôøi choàng bieát yù vôï muoán hoa naïi lieàn treøo leân caây. Haùi ñöôïc moät boâng roài, laïi muoán haùi theâm moät boâng khaùc. Leo chuyeàn daàn daàn ñeán moät caønh nhoû. Nhaùnh caây gaõy ngöôøi choàng rôi xuoáng ñaát cheát ngay. Caû nhaø hay tin voäi chaïy ñeán choã xaùc con than khoùc keâu trôøi traùch ñaát ñeán ngaát ñi tænh laïi. Thaân toäc trong ngoaøi ñeán thaêm ñoâng ñaûo, ai cuõng heát söùc thöông taâm. Ngöôøi nghe xoùt xa, keû thaáy rôi leä, cha meï vaø vôï traùch trôøi sao taøn nhaãn chaúng hoä ñoä. Sau ñoù moïi ngöôøi taåm lieäm roài ñem anh ñi choân caát. Khi trôû veà, caû nhaø suoát ngaøy than khoùc maõi khoâng thoâi. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân thöông cho söï ngu muoäi cuûa hoï neân ñeán thaêm hoûi. Caû nhaø tröôûng giaû thaáy Ñöùc Phaät ñeán, ñau buoàn khoùc loùc ñem heát söï tình ra keå leå. Ñöùc Phaät baûo vôùi tröôûng giaû: –Xin ñöøng than khoùc nöõa, haõy nghe Ta noùi: “Vaïn vaät ñeàu voâ thöôøng khoâng theå tröôøng cöûu.” Ñaõ sinh thì phaûi töû, toäi phöôùc theo nhau. Ñöùa con naøy thaät ra phaûi coù ñeán ba choã than khoùc vì noù, söï ñau buoàn hai nôi kia cuõng khoâng thua choã oâng ñaâu. Noù roát

cuoäc laø con ai? Ai laø ngöôøi thaân cuûa noù? Baáy giôø Ñöùc Theá Toân lieàn noùi keä: Maïng soáng nhö traùi chín Seõ ruïng chaúng bao laâu Ñaõ sinh laø phaûi khoå Ai baát töû ñöôïc ñaâu? Do tröôùc tham aùi duïc Töôûng daâm nhaäp baøo thai Thoï thaân maïng nhö ñieän Ngaøy ñeâm luoân giaûm hoaøi. Thaân naøy laø vaät cheát Tinh thaàn: phaùp voâ hình Thaân cheát, thöùc taùi sinh Toäi phöôùc vaãn khoâng maát. Tröôùc sau bieát bao ñôøi Do aùi si keùo daøi Khoå vui töï mình taïo Thaân cheát, thaàn coøn laïi. Tröôûng giaû nghe keä xong, chôït thoâng hieåu khoâng coøn ñau buoàn, quyø thaúng chaép tay baïch Phaät: –Baïch Ñöùc Theá Toân, ngöôøi con naøy ñôøi tröôùc gaây toäi gì maø ñôøi nay phaûi yeåu maïng nhö vaäy? Xin Ngaøi haõy giaûng noùi roõ goác toäi. Ñöùc Phaät baûo tröôûng giaû: –Ñôøi quaù khöù coù moät ñöùa beù mang cung teân ñeán moät caây thaàn chôi. Beân caïnh ñoù cuõng coù ba ngöôøi nöõa. Thaáy treân caây coù con chim seû, ñöùa beù muoán baén. Ba ngöôøi kia thaáy vaäy khuyeán khích: “Baén truùng ñöôïc con chim seû ñoù, môùi thaät laø baäc tieåu anh huøng.” Ñöùa beù nghe vaäy thích quaù lieàn giô cung baén. Chim seû truùng teân rôi xuoáng ñaát cheát. Ba ngöôøi kia khen ngôïi roài boû ñi. Traûi qua voâ soá kieáøp trong sinh töû hoï laïi gaëp gôõ vaø cuøng thoï toäi. Moät ngöôøi trong boïn coù phöôùc nay ôû coõi trôøi. Moät ngöôøi hoùa sinh laøm Long vöông ôû trong bieån. Coøn moät ngöôøi laøm thaân tröôûng giaû. Ñöùa beù caàm teân baén chim chính laø con oâng ngaøy nay. Ñôøi tröôùc noù sinh laøm con cuûa ngöôøi coõi trôøi, roài maïng

chung sinh laøm con cuûa tröôûng giaû. Giôø ñaây noù teù cheát laïi sinh laøm con cuûa ngöôøi laøm Long vöông döôùi bieån. Ngaøy noù vöøa sinh ra ñaõ bò chim Kim sí ñieåu vöông baét aên thòt. Ngaøy nay boïn oâng ba ngöôøi ôû ba nôi ñeàu vì ñöùa nhoû maø buoàn khoå than khoùc thì coù chi ñaùng noùi ñaâu! Do vì ba oâng ñaõ taùn trôï thuù vui gieát chim cuûa ñöùa beù neân phaûi chòu baùo öùng khoå ñau than khoùc. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân lieàn noùi keä: Thöùc taâm taïo ba coõi Naêm choã thieän, baát thieän Thaàm laøm, thaàm ñöa ñeán Choã ñeán, nhö tieáng vang. Duïc, Saéc, Voâ saéc giôùi Taát caû do tuùc nghieäp Nhö gioáng naøo traùi naáy Baùo nhö boùng theo hình.

Ñöùc Phaät noùi keä xong muoán khieán tröôûng giaû giaùc ngoä, neân ñaõ duøng thaàn thoâng khieán cho moïi ngöôøi thaáy tuùc maïng, nhöõng vieäc ñaõ xaûy ra ôû coõi trôøi, coõi cuûa loaøi roàng. Tröôûng giaû nghe xong hoan hyû ñöùng daäy, ra tröôùc Phaät quyø xuoáng chaép tay baïch: –Xin Ñöùc Theá Toân cho caû nhaø chuùng con laø ñeä töû, thoï trì Nguõ giôùi laøm cö só taïi gia. Ñöùc Phaät höùa khaû, truyeàn trao Nguõ giôùi cho hoï, roài laïi thuyeát phaùp veà nghóa voâ thöôøng. Moïi ngöôøi hoan hyû ñaéc quaû Tu-ñaø-hoaøn.

M

Phaåm 41: ÑAO-LÔÏI

Thí duï 71: Thuôû xöa coù moät vò quoác vöông duøng chaùnh phaùp trò daân, ai ai cuõng meán moä ñöùc ñoä. Song vua laïi khoâng coù thaùi töû noái ngoâi neân raát buoàn lo veà vieäc naøy. Moät hoâm, Ñöùc Phaät ñeán nöôùc ñoù. Vua ra ngheânh ñoùn, nghe phaùp vui möøng vaø xin laõnh thoï Nguõ giôùi. Vua ngaøy ñeâm tinh taán, nhaát taâm phuïng trì chæ xin nguyeän coù moät ñöùa con. Trong cung coù moät thò ñoàng möôøi moät tuoåi maø vua thöôøng duøng sai baûo. Caäu aáy laø ngöôøi trung tín, khieâm toán giöõ pheùp, khoâng traùi cung caùch. Caäu laïi tinh taán heát loøng hoïc taäp, ñoïc tuïng kinh keä, suoát maáy naêm caäu aáy luoân daäy tröôùc moïi ngöôøi, saép ñaët chuaån bò chu ñaùo nhang ñeøn khoâng bieát nhoïc. Roát laïi caäu maéc beänh naëng cheát ñi, thaàn thöùc taùi sinh laøm con cuûa vua. Vua heát söùc thöông yeâu, heát loøng nuoâi döôõng, ñeán naêm möôøi laêm tuoåi laäp caäu leân laøm thaùi töû. Sau khi vua baêng haø, thaùi töû leân keá vò. Töø khi leân ngoâi, taân vöông trôû neân kieâu maïn, phoùng tuùng, hoang daâm voâ ñoä, ngaøy ñeâm chìm ñaém trong nguõ duïc khoâng lo vieäc nöôùc. Vì theá maø caùc quan luoân bò boû trieàu, nhaân daân bò khoán khoå. Ñöùc Phaät bieát vua khoâng hieåu ñöôïc boån haïnh cuûa mình, neân daãn ñeä töû ñeán nöôùc ñoù hoùa ñoä. Vua nghe Ñöùc Phaät ñeán, theo pheùp tieân vöông cuõng daãn ñaïi chuùng ra ngheânh tieáp, cuùi ñaàu ñaûnh leã roài ngoài xuoáng choã cuûa mình. Ñöùc Phaät hoûi thaêm vua: –Ñaát nöôùc nhaân daân, baù quan vaãn an oån nhö thöôøng chöù? Vua ñaùp: –Quaû nhaân coøn treû chöa ñuû taøi ñöùc trò daân. Nhôø aân Phaät maø trong nöôùc vaãn an oån. Ñöùc Phaät laïi hoûi: –Vua coù bieát mình töø ñaâu sinh ñeán khoâng? Tu coâng ñöùc gì maø ñöôïc vöông vò khoâng? Vua ñaùp: –Con ngu si khoâng roõ, khoâng bieát ñôøi tröôùc laøm gì. Ñöùc Phaät baûo: –Naøy Ñaïi vöông, ngöôøi do naêm vieäc maø ñöôïc

laøm quoác vöông. Theá naøo laø naêm? Ñoù laø: 1. Boá thí ñöôïc laøm vua, ñöôïc vaïn daân phuïng hieán cung ñieän, daâng naïp tieàn cuûa voâ soá. 2. Xaây döïng chuøa thaùp, cuùng döôøng Tam baûo giöôøng choõng, maøn tröôùng ñöôïc laøm vua. Nhôø phöôùc ñoù maø nhaø vua ñöôïc ngöï treân ngai vaøng giöõa trieàu trò nöôùc.

3. Thaân caän, leã kính Tam baûo vaø caùc baäc Tröôûng ñöùc neân ñöôïc laøm vua. Nhôø phöôùc naøy neân vua ñöôïc muoân daân kính leã. 4. Nhaãn nhuïc ba nghieäp cuûa thaân, boán nghieäp cuûa mieäng, yù khoâng aùc nieäm do ñoù laøm vua. Nhôø phöôùc naøy neân ai troâng thaáy maët vua cuõng vui möøng. 5. Hoïc hoûi, thöôøng caàu trí tueä nhôø ñoù ñöôïc laøm vua. Nhôø phöôùc naøy neân vua quyeát ñoaùn vieäc nöôùc ai cuõng nghe theo. Thöïc haønh naêm vieäc naøy ñôøi ñôøi seõ laøm vua. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân noùi keä: Ngöôøi bieát thôø baäc treân Vua, cha, thaày, ñaïo só Coù tín, giôùi, thí, tueä Cheát an, taùi sinh an. Ñôøi tröôùc coù phöôùc ñöùc Nay toân quyù hôn ngöôøi Laáy ñaïo trò thieân haï Phuïng phaùp, ai cuõng theo. Vua laø chuû thaàn daân Thöôøng yeâu thöông keû döôùi Thaân noi theo Giôùi phaùp Laøm göông daïy moïi ngöôøi. Soáng an chôù queân nguy Saùng suoát, phöôùc caøng ñaày Quaû baùo cuûa phöôùc ñöùc Khoâng luaän heøn hay sang. Ñöùc Phaät baûo vua: –Tieàn thaân cuûa vua laø thò ñoàng cuûa tieân vöông. Do nhôø tín taâm thôø Phaät, thanh tònh trì Phaùp, cung kính haàu Taêng, hieáu thaûo cha meï, trung can vôùi vua, nhaát taâm tinh taán boá thí, cöïc nhoïc maø khoâng bieáng treã neân ñöôïc phöôùc ñôøi naøy laøm con tieân vöông, thöøa höôûng ngoâi vò vinh hoa phuù quyù. Theá maø nay vua giaøu sang trôû laïi bieáng treã. Phaøm laøm vua neân thöïc haønh naêm vieäc: 1. Laõnh ñaïo muoân daân maø khoâng coù xa xæ, phí phaïm. 2. Nuoâi döôõng töôùng só tuøy thôøi sai baûo. 3. Nhôù tu theo boån nghieäp ñeå phöôùc ñöùc coøn maõi khoâng döùt. 4. Bieát tin nghe lôøi chaùnh tröïc cuûa trung thaàn, khoâng nghe lôøi saøm taáu laøm haïi beà toâi trung tröïc. 5. Tieát duïc, khoâng ñaém theo duïc laïc, khoâng buoâng lung phoùng daät. Laøm ñöôïc naêm vieäc naøy seõ vang danh boán bieån, phöôùc loäc töï ñeán. Boû naêm vieïâc naøy gieàng moái seõ maát heát. Nhaân daân khoán khoå seõ nghó ñeán vieäc noåi loaïn, quaân lính nhoïc nhaèn seõ boû beâ vieäc coâng. Do voâ phöôùc quyû thaàn khoâng giuùp ñôõ, laïi töï tung töï taùc baát keå ñaïo lyù, trung thaàn khoâng daùm can ngaên. Cho neân vieäc nöôùc boû beâ, gian thaàn loäng haønh, nhaân daân oaùn thaùn. Neáu nhö vaäy hieän ñôøi thaân baïi danh lieät, ñôøi sau seõ voâ phöôùc khoå ñau. Baáy giôø Ñöùc Theá Toân laïi noùi keä: Phaøm laõnh ñaïo theá gian Tu chaùnh ñaïo khoâng taø

Ñieàu taâm, thaéng caùc aùc Ñoù laø baäc Phaùp vöông. Thaáy ñaïo, hay tueä thí Nhaân aùi, thích lôïi ngöôøi Bình ñaúng vôùi taát caû Ñöôïc vaäy chuùng töïa nöông. Nghe Ñöùc Phaät noùi keä xong, vua voâ cuøng hoan hyû, ñeâ ñaàu ñaûnh leã tröôùc Phaät ñeå saùm hoái vaø taï aân, roài thoï Nguõ giôùi tu taäp. Ñöùc Phaät laïi vì vua thuyeát phaùp. Nghe xong, vua ñaéc quaû Tu-ñaø-hoaøn.

M

Thí duï 72: Thuôû xöa, Ñöùc Phaät truù taïi tinh xaù Kyø thoï nöôùc Xaù-veä vì haøng trôøi ngöôøi, vua quan, boán boä ñeä töû thuyeát ñaïi phaùp voâ thöôïng. Luùc aáy,

phía Nam cuûa nöôùc naøy coù moät vuøng nuùi saâu, nôi ñaây thöôøng xuaát hieän moät loaïi voi lôùn. Con voi coù ba maøu traéng, xanh vaø ñen. Vua muoán coù loaïi voi lôùn chieán ñaáu naøy neân sai ngöôøi baét noù giao cho ñieàu töôïng sö huaán luyeän. Ba naêm sau, voi coù theå duøng ñeå côõi hay chieán ñaáu. Luùc ñoù coù moät con voi thaàn do roàng sinh ra, thaân traéng nhö tuyeát, ñuoâi ñoû nhö son, hai ngaø maøu vaøng kim. Thôi saên troâng thaáy con voi khaùc thöôøng naøy beøn trôû veà taâu vua, moâ taû hình daùng vaø baûo noù xöùng ñaùng ñeå vua côõi. Vua lieàn ra leänh tuyeån moä thôi saên voi hôn ba möôi ngöôøi vaøo röøng baét noù. Boïn hoï ñeán choã voi giaêng löôùi ñònh baét. Thaàn töôïng bieát ñöôïc yù ngöôøi lieàn böôùc ñeán, coá yù rôi vaøo voøng löôùi. Moïi ngöôøi xuùm laïi ñònh baét, voi noåi giaän loàng leân ñaïp nhöõng ngöôøi ñöùng gaàn cheát ngay taïi choã, chæ nhöõng keû ôû xa môùi kòp boû chaïy, nhöng voi ñuoåi theo chaúng buoâng tha. Luùc aáy, caïnh nuùi coù caùc Tyø-kheo treû tuoåi khoûe maïnh, ñaõ tu hoïc raát laâu nhöng chöa ñöôïc ñònh taâm. Hoï ôû xa thaáy thaàn töôïng ñuoåi theo gieát ngöôøi neân khôûi loøng thöông xoùt ñònh caäy maïnh chaïy ñeán cöùu. Ñöùc Phaät töø xa troâng thaáy vieäc naøy, sôï caùc Tyø-kheo bò thaàn töôïng gieát haïi, neân lieàn hieän ñeán beân caïnh voi phoùng haøo quang röïc rôõ. Voi troâng thaáy haøo quang cuûa Ñöùc Phaät khoâng coøn saân haän, thoâi khoâng ñuoåi theo gieát ngöôøi nöõa. Caùc Tyø-kheo thaáy Ñöùc Phaät voäi laøm leã ñoùn chaøo. Ñöùc Phaät vì caùc Tyø-kheo noùi keïâ: Chôù voïng treâu thaàn töôïng Ñeå chuoác khoå vaøo thaân AÙc yù laø töï saùt Cheát khoâng sinh coõi laønh. Caùc Tyø-kheo nghe keä xong lieàn cuùi ñaàu ñaûnh leã saùm hoái. Roài hoï töï quaùn xeùt saâu xa loãi laàm cuûa mình, chöùng ñöôïc quaû A-la-haùn ngay tröôùc Ñöùc Phaät. Caùc thôi baét voi luùc aáy môùi hoaøn hoàn, nghe phaùp xong, ñeàu hieåu ñöôïc ñaïo.

M

Thí duï 73: Thuôû xöa, Ñöùc Phaät truù treân nuùi Kyø-xaø-quaät thaønh La-duyeät-kyø. Luùc aáy vua Bình- sa coù moät vò ñaïi thaàn vì phaïm toäi bò baõi chöùc ñaày ñeán ôû vuøng nuùi phía Nam caùch nöôùc hôn ngaøn daëm. Ñaây laø nôi khoâng ngöôøi lai vaõng, nguõ coác xaùc xô. Ñaïi thaàn ñeán ñoù ít laâu,

khoâng ngôø xuaát hieän suoái nöôùc traøn treà, ñaát ñai maøu môõ, nguõ coác sung tuùc. Nhöõng ngöôøi ngheøo ñoùi caùc nôi ñoå veà ñaây sinh soáng, trong voøng maáy naêm ñaõ coù ba boán ngaøn gia ñình. Ai ñeán ñeàu ñöôïc caáp cho ruoäng ñaát laøm aên. Moät hoâm, coù ba vò tröôûng laõo baøn vôùi nhau: “Nöôùc khoâng coù vua nhö thaân khoâng coù ñaàu.” Neân cuøng ñeán choã ñaïi thaàn, ñeà cöû oâng leân laøm vua.Vò ñaïi thaàn traû lôøi caùc tröôûng laõo: “Neáu muoán laäp toâi leân laøm vua phaûi ñuùng phaùp nhö caùc quoác vöông: Taû höõu coù ñaïi thaàn haàu caän, vaên voõ töôùng só coù phaåm traät treân döôùi. Moïi ngöôøi phaûi tuaân theo leã phaùp trieàu. Laïi phaûi tuyeån caùc thieáu nöõ nhaäp cung vaø nhaân daân phaûi noäp toâ thueá, luùa thoùc, vaûi voùc. Caùc quoác laõo noùi: –Xin laøm theo nhö theá. Roài hoï moät möïc theo vöông phaùp, laäp ñaïi thaàn leân ngoâi, saép ñaët quaàn thaàn vaên voõ treân döôùi, phaùt ñoäng nhaân daân xaây caát thaønh quaùch, kieán taïo cung

ñieän. Töø ñoù nhaân daân khoán khoå, khoâng coøn caûnh an cö laïc nghieäp. Moïi ngöôøi vì quaù khoå cöïc neân muoán ñaûo chính soaùn ngoâi. Caùc gian thaàn baøy möu ñöa vua ñi saên. Ra ngoaøi thaønh chöøng ba boán möôi daëm coù moät caùnh ñoàng troáng, hoï troùi vua laïi ñònh gieát. Vua hoûi caùc caän thaàn: –Sao caùc oâng laïi gieát ta? Hoï ñaùp: –Nhaân daân neáu no aám haïnh phuùc seõ laáy leã thôø vua. Coøn nhaân daân ngheøo ñoùi seõ noåi loaïn laät ñoå vöông quyeàn. Vua baûo: –Chuyeän naøy laø do caùc khanh laøm, khoâng phaûi taïi ta. Neáu gieát oan ta thaàn minh seõ bieát. Haõy cho ta phaùt moät lôøi nguyeän, duø cheát cuõng can taâm. Vua lieàn nguyeän: –Toâi voán khai hoang taïo ruoäng ñeå nuoâi daân. Ai ñeán sinh soáng ñeàu an cö laïc nghieäp. Roài hoï töï ñoäng suy toân toâi leân ngoâi vua, chieáu theo phaùp vua caùc nöôùc khaùc maø saép ñaët, laøm ra moïi vieäc nhö theá. Nay hoï trôû laïi gieát toâi. Toâi thaät khoâng coù toäi vôùi nhaân daân. Neáu toâi cheát nguyeän seõ laøm quyû La-saùt nhaäp vaøo thaân cuõ ñeå traû thuø naøy. Vua nguyeän xong, bò caän thaàn laáy daây xieát coå cheát, boû thaây ôû ñoù roài ñi. Ba ngaøy sau, thaàn thöùc vua laøm quyû La-saùt nhaäp vaøo thaân cuõ, töï xöng laø A-la-baø. Quyû vaøo cung duøng daây xieát coå taân vöông vaø gieát saïch caùc gian thaàn cuõng nhö theå nöõ. La-saùt vaãn coøn giaän ra khoûi cung ñònh baét gieát daân chuùng. Ba vò quoác laõo thaáy vaäy töï troùi ra ñaàu thuù tröôùc La-saùt, thöa: –Ñaây laø vieäc laøm cuûa gian thaàn, daân ñen naøo coù bieát gì. Xin ngaøi haõy roäng loøng tha thöù, trôû veà laøm vua laïi. La saùt baûo: –Ta ñaõ laø La-saùt, ñaâu coù theå soáng laøm vieäc chung vôùi ngöôøi. Ta aên thòt uoáng maùu ngöôøi, taùnh thöôøng hay phaãn noä baát keå chuyeän gì. Ba vò quoác laõo noùi: –Nöôùc naøy do ngaøi maø coù, neân xin ngaøi haõy laøm vua laïi nhö cuõ. Coøn vieäc aên uoáng chính chuùng toâi seõ lo. Töø ñoù, caùc quoác laõo laäp ra quy ñònh: Nhaân daân phaûi ruùt thaêm laáy soá thöù töï, nhaø naøo coù con theo thöù töï noäp cho vua La-saùt aên. Trong ba boán ngaøn hoä gia ñình, coù moät nhaø laø ñeä töû Phaät, tinh taán phuïng trì Nguõ giôùi khoâng phaïm. OÂng theo moïi ngöôøi ruùt thaêm truùng phaûi soá thöù nhaát, phaûi noäp ñöùa con nhoû duy nhaát cuûa mình cho vua La-saùt aên tröôùc heát.

Caû nhaø buoàn thöông than khoùc, höôùng voïng veà nuùi Kyø-xaø-quaät ñaûnh leã saùm hoái nghieäp toäi cuûa mình. Ñöùc Phaät vôùi ñaïo nhaõn thaáy heát noãi thoáng khoå naøy, töï baûo: “Nhôø nôi ñöùa beù naøy Ta seõ ñoä ñöôïc voâ soá ngöôøi.” Ngaøi lieàn moät mình bay ñeán cöûa cung ñieän vua La-saùt, hieän töôùng quang minh soi saùng noäi cung. La-saùt thaáy haøo quang nghi laø dò nhaân beøn ra gaëp Phaät. La-saùt thaáy Ñöùc Phaät lieàn khôûi ñoäc taâm ñònh xoâng ñeán aên thòt. Haøo quang Phaät chieáu vaøo maét, bao nhieâu thaàn löïc cuûa La-saùt ñeàu tieâu tan, trôû neân yeáu ñuoái phaûi chòu haøng phuïc. La-saùt thænh Phaät leân toøa ngoài, coøn mình quyø döôùi ñaûnh leã. Ñöùc Phaät vì La- saùt thuyeát phaùp. La-saùt nhaát taâm nghe, tin hieåu roài thoï Nguõ giôùi laøm Öu-baø-taéc. Luùc aáy, vieân quan toáng thöïc mang ñöùa beù ñeán cho vua La-saùt aên. Caû nhaø ñöùa beù ñeàu than khoùc ñi theo. Voâ soá ngöôøi ñi theo laáy laøm ñau xoùt. Vieân quan oâm ñöùa beù trao cho vua La-saùt. Vua La-saùt ñoùn laáy ñöùa treû, roài quyø tröôùc Phaät baïch: –Ñöùa beù naøy do quoác daân theo thöù töï ñöa ñeán cho con aên. Nay

con ñaõ thoï Nguõ giôùi cuûa Phaät neân khoâng aên thòt noù nöõa. Con xin cuùng noù cho Ñöùc Phaät laøm thò ñoàng haàu haï. Ñöùc Phaät nhaän ñöùa beù roài chuù nguyeän chuùc laønh. La-saùt hoan hyû ñaéc quaû Tu-ñaø- hoaøn. Ñöùc Phaät ñaët ñöùa beù vaøo baùt roài mang ra khoûi cung veà nhaø cha meï cuûa noù. Ñeán nôi, Ngaøi baûo: –Haõy nuoâi ñöùa beù ñöøng ñau buoàn nöõa. Moïi ngöôøi troâng thaáy Ñöùc Phaät heát söùc kinh ngaïc khoâng bieát laø vò Thaàn naøo. Ñöùa beù naøy nhôø phöôùc gì maø ñöôïc cöùu thoaùt khoûi laøm thöùc aên cho La-saùt. Baáy giôø, Ñöùc Theá Toân ñöùng giöõa moïi ngöôøi noùi keä: Giôùi ñöùc choã nhôø caäy Phöôùc baùo seõ theo ta Thaáy phaùp thaønh baäc thöôïng Ba ñöôøng aùc traùnh xa. Trì giôùi: heát khoå lo Phöôùc: ba coõi toân quyù Quyû thaàn aùc ñoäc taø Khoâng haïi keû trì giôùi. Ñöùc Phaät noùi keä xong, voâ soá ngöôøi thaáy haøo quang cuûa Phaät lieàn bieát laø Baäc Chí Toân trong tam giôùi. Hoï ñeàu xin quy y laøm ñeä töû, nghe keä hoan hyû, ñeàu toû ngoä ñöôïc ñaïo. M Thí duï 74: Thuôû xöa, Ñöùc Phaät truù taïi vöôøn Loäc daõ, thaønh Ba-la-naïi thuyeát phaùp cho haøng trôøi, ngöôøi, quyû, thaàn, vua quan, nhaân daân. Luùc ñoù coù moät vò thaùi töû con vua nöôùc lôùn daãn theo hôn naêm traêm vò thaùi töû con vua caùc nöôùc nhoû ñeán choã Ñöùc Phaät laøm leã roài ngoài qua moät beân nghe phaùp. Nghe xong, caùc thaùi töû baïch Phaät: –Phaät ñaïo nhieäm maàu, cao xa khoù ñaït. Töø xa xöa ñeán nay khoâng bieát coù quoác vöông, thaùi töû, ñaïi thaàn, con nhaø haøo phuù naøo töø boû ñaát nöôùc thaàn daân, aùi aân phuù quyù laøm Sa-moân khoâng? Ñöùc Phaät baûo caùc thaùi töû: –Vöông quoác, vinh hoa, aân aùi treân ñôøi ñeàu nhö huyeãn hoùa, nhö giaác moäng, nhö tieáng vang, coù ñoù roài khoâng ñoù naøo coù tröôøng toàn. Laïi nöõa, quoác vöông, thaùi töû do ba

vieäc neân khoâng theå ñaéc ñaïo. Ba vieäc ñoù laø gì? 1. Kieâu maïn, buoâng lung khoâng chòu hoïc hoûi dieäu nghóa kinh Phaät ñeå cöùu ñoä thaàn thöùc. 2. Tham lam vô veùt, khoâng nghó boá thí cho keû ngheøo cuøng, khoå naïn beân döôùi. Quan laïi coù taøi saûn khoâng ban phaùt cho daân cuøng, oån ñòng vaø cuûng coá taøi löïc cuûa ñaát nöôùc. 3. Khoâng theå xa lìa saéc duïc, caùc vieäc höôûng laïc. Khoâng boû ñöôïc lao nguïc naõo phieàn, ñeå haønh Sa-moân haïnh, tu thaân döùt heát khoå naïn. Cho neân Boà-taùt sinh laøm vua töø döùt ba vieäc naøy, töï seõ ñöôïc thaønh Phaät. Laïi coù ba vieäc: 1. Tuoåi treû hoïc hoûi, troâng coi ñaát nöôùc, giaùo hoùa nhaân daân daïy hoï haønh theo Thaäp thieän. 2. Ñem tieàn cuûa boá thí keû baàn cuøng, coâ ñoäc. Vua quan töôùng só cuøng höôûng phöôùc vui söôùng vôùi daân. 3. Thöôøng xeùt nghó ñeán leõ voâ thöôøng, maïng soáng chaúng daøi laâu, phaûi neân xuaát gia tu haïnh Sa-moân, chaám döùt nguyeân nhaân ñau khoå, khoâng coøn sinh töû. Neáu ba vieäc naøy khoâng laøm ñöôïc, seõ khoâng ñaït ñöôïc gì caû. Keá ñoù, Ñöùc Phaät töï thuaät: –Ñôøi tröôùc Ta laøm Chuyeån luaân thaùnh vöông teân laø Nam Vöông Hoaøng ñeá. Ñoà thaát baûo, cung ñieän, ao taém, haønh cung, ngöï uyeån, quaàn thaàn, phu nhaân, theå nöõ, voi ngöïa, ñaàu beáp... moãi thöù ñeàu coù taùm muoân boán ngaøn. Vua coù ngaøn ngöôøi con ñeàu duõng maõnh tinh nhueä, moät ñòch noåi ngaøn. Vua coù theå bay treân hö khoâng, du haønh boán phöông muoán laøm gì thì laøm khoâng ai ngaên noåi. Thaùnh vöông thoï boán möôi taùm ngaøn tuoåi, laáy

chaùnh phaùp trò daân, khoâng söû ai oan uoång. Moät hoâm, Thaùnh vöông chôït nghó: “Maïng ngöôøi voâ thöôøng, ngaén nguûi khoù giöõ. Ta phaûi tu phöôùc ñeå caàu ñaïo chaân thaät, thöôøng boá thí cho daân chuùng, ñem taøi saûn cuûa mình ra chia seû vôùi moïi ngöôøi. Sau khi gieo troàng phöôùc ñöùc roài, phaûi xuaát gia laøm Sa-moân, döùt haún tham duïc môùi dieät ñöôïc khoå.” Nghó xong, nhaø vua ra leänh ngöôøi haàu chaûi toùc: “Neáu thaáy toùc baïc haõy laäp töùc baùo cho ta bieát.” Maáy vaïn naêm sau, ngöôøi haàu chaûi toùc baùo raèng vua ñaõ coù toùc baïc. Vua ra leänh nhoå laáy ñeå treân baøn, roài nhìn toùc baïc rôi leä baûo raèng: “Söù giaû thöù nhaát ñaõ chôït nhôù ñeán roài. Nay toùc ta ñaõ baïc, phaûi neân xuaát gia Sa-moân, caàu ñaïo voâ vi.” Vua ñeå toùc trong loøng baøn tay, roài töï noùi keä: Nay treân ñaàu cuûa ta Toùc baïc laø bò troäm Ñaõ coù Thieân söù trieäu Ñeán luùc phaûi xuaát gia. Thaùnh vöông beøn trieäu quaàn thaàn laäp thaùi töû leân laøm vua, coøn mình xuaát gia laøm Sa-moân vaøo nuùi tu ñaïo. Sau khi maõn tuoåi thoï, Thaùnh vöông sinh leân coõi trôøi thöù hai laøm thaùi töû con vua trôøi Ñeá Thích, coøn vò Thaùnh vöông thöù hai leân ngoâi, cuõng noi theo haïnh tieân vöông, daën ngöôøi chaûi toùc heã thaáy toùc baïc lieàn baùo. Thôøi gian laâu sau, ñöôïc baùo ñaõ coù toùc baïc, Thaùnh vöông thöù hai sai nhoå ñeå treân loøng baøn tay roài cuõng noùi keä: Nay treân ñaàu cuûa ta Toùc baïc laø bò troäm Ñaõ coù Thieân söù trieäu Ñeán luùc phaûi xuaát gia.

Noùi keä xong, vua laïi trieäu taäp quaàn thaàn laäp thaùi töû leân vöông vò, coøn mình xuaát gia laøm Sa-moân vaøo nuùi tu ñaïo, maõn tuoåi thoï laïi sinh leân coõi trôøi laøm Thieân ñeá Thích. Coøn vò Thieân ñeá Thích tröôùc höôûng heát tuoåi thoï coõi trôøi sinh xuoáng nhaân gian laøm thaùi töû con vò Thaùnh vöông thöù ba. Nhö vaäy ba vò Thaùnh vöông thay ñoåi laøm cha con nhau. Treân laøm Ñeá Thích, döôùi laøm Thaùnh vöông, giöõa laøn thaùi töû. Ba ngöôøi sinh leân xuoáng ba möôi saùu laàn nhö vaäy suoát maáy ngaøn vaïn naêm. Do nhôø luoân thöïc haønh ba vieäc naøy neân roát cuoâc ñöôïc thaønh Phaät. Vua cha (vò Thaùnh vöông ñaàu tieân) laø Ta ngaøy nay, thaùi töû (vò Thaùnh vöông thöù hai) laø Xaù-lôïi-phaát, chaùu noäi vua cha (vò Thaùnh vöông thöù ba) laø A-nan. Ba chuùng ta nhieàu ñôøi thay ñoåi laøm vua giaùo hoùa nhaân daân, neân môùi ñöôïc ñaëc bieät toân quyù, khoâng ai saùnh baèng trong ba coõi. Ñöùc Phaät noùi xong, quoác vöông, thaùi töû vaø con caùc vua nöôùc nhoû voâ cuøng hoan hyû, laõnh thoï naêm giôùi laøm cö só nam, ñeàu ñaéc ñöôïc quaû Tu-ñaø-hoaøn.

M Phaåm 42: KIEÁT TÖÔØNG

Thí duï 75: Thuôû xöa, Ñöùc Phaät truù taïi nuùi Kyø-xaø-quaät thaønh La-duyeät-kyø vì haøng trôøi, ngöôøi, roàng, thaàn chuyeån ñaïi phaùp luaân. Luùc aáy, beân bôø soâng Haèng phía Nam nuùi coù moäit vò Baø- la-moân Ni-kieàn. OÂng ta laø baäc tröôûng laõo kyø cöïu, hoïc roäng hieåu nhieàu, ñaéc ñöôïc Nguõ thoâng, hieåu vieäc xöa nay. OÂng chæ daïy giaùo hoùa ñöôïc naêm traêm moân ñoà. Hoï ñeàu thoâng ñaït thieân vaên, ñòa lyù, nhaân söï, khoâng moân naøo laø khoâng nghieân cöùu thaáu ñaùo. Caùc vieäc kieát hung hoïa phöôùc, ñöôïc muøa maát muøa, hoï ñeàu bieát tröôùc. Caùc ñeä töû cuûa vò Baø-la-moân tröôùc khi Phaät giaùo hoùa ñaõ bieát tu

taäp, neân saün caên laønh coù theå ñoä ñöôïc. Moät hoâm, hoï ñöa nhau ñeán beân bôø soâng, tìm choã vaéng ngoài baøn luaän. Hoï töï hoûi vôùi nhau: “Daân chuùng trong taát caû caùc nöôùc cho vieäc gì laø kieát töôøng?”. Hoï khoâng traû lôøi ñöôïc, neân ñeán choã thaày laøm leã chaép tay thöa: –Ñeä töû chuùng con hoïc ñaïo ñaõ laâu, ñeàu ñöôïc thaønh töïu. Song chöa bieát daân chuùng trong taát caû caùc nöôùc cho vieäc gì laø kieát töôøng? Baø-la-moân Ni-kieàn ñaùp: –Laønh thay caâu hoûi naøy! Trong coõi Dieâm-phuø coù möôøi saùu nöôùc lôùn, taùm möôi boán ngaøn nöôùc nhoû, nöôùc naøo cuõng coù vieäc kieát töôøng, nhö laø vaøng baïc, löu ly, pha leâ, minh nguyeät thaàn chaâu, voi ngöïa, xe coä, ngoïc nöõ, san hoâ, kha boái, kyõ nhaïc, phuïng hoaøng, khoảng töôùc. Hoaëc hoï laáy nhaät nguyeät tinh tuù, bình baùu, Baø-la-moân ñaïo só laø ñieàm baùo kieát töôøng maø hoï yeâu thích. Neáu hoï thaáy ñöôïc nhöõng vieäc treân seõ heát lôøi khen ngôïi, cho ñaây laø ñieàm baùo kieát töôøng cuûa nöôùc. Caùc ñeä töû hoûi: –Laïi coù vieäc gì ñaëc bieät kieát töôøng hôn nöõa khoâng? Noù ñoái thaân coù ích, khi maïng chung ñöôïc sinh leân coõi trôøi. Baø-la-moân Ni-kieàn ñaùp: –Töø caùc baäc Thaày tröôùc truyeàn daïy laïi khoâng coù vieäc naøy, saùch vôû cuõng khoâng thaáy ghi cheùp. Caùc ñeä töû thöa: –Gaàn ñaây nghe noùi coù ngöôøi doøng hoï Thích xuaát gia tu ñaïo, toïa thieàn saùu naêm,

haøng phuïc ñöôïc ma quaân, ñaït thaønh quaû Phaät, ñaày ñuû ba minh voâ ngaïi. Chuùng ta thöû ñeán hoûi xem söï hieåu bieát cuûa oâng ta nhö theá naøo, coù baèng thaày khoâng.

Keá ñoù, thaày troø hôn naêm traêm ngöôøi theo ñöôøng nuùi tìm ñeán choã Ñöùc Phaät. Ñeán nôi, moïi ngöôøi laøm leã roài ngoài qua moät beân. Baø-la-moân Ni-kieàn quyø xuoáng chaép tay thuaät laïi moïi vieäc roài baïch Phaät:

–Baïch Ñöùc Theá Toân, caùc nöôùc ñeàu coù vieäc kieát töôøng nhö theá, khoâng bieát coøn vieäc gì kieát töôøng hôn khoâng?

Ñöùc Phaät baûo vôùi caùc Baø-la-moân:

–Nhöõng ñieàu oâng baøn luaän chæ laø vieäc theá gian. Thuaän theo thì kieát töôøng, traùi laïi thì tai hoïa, khoâng theå cöùu ñoä taâm linh, chaám döùt khoå naõo. Phaùp kieát töôøng maø ta bieát, ngöôøi thöïc haønh theo seõ ñöôïc phöôùc, ra khoûi haún ba coõi, an truù Nieát-baøn.”

Baáy giôø Ñöùc Theá Toân lieàn noùi keä:

Phaät toân quyù hôn trôøi
Nhö Lai thöôøng dieãn nghóa
Coù ñaïo só Phaïm chí
Hoûi sao laø kieát töôøng?
Baáy giôø Phaät töø maãn
Noùi yeáu nghóa chaùnh chaân
Tin, vui theo chaùnh phaùp
Laø toái thöôïng kieát töôøng.
Cuõng khoâng töø Thieân nhaân
Mong xin ñieàu khoâng ñaùng

Khoâng caàu ñaûo quyû thaàn
Laø toái thöôïng kieát töôøng.
Choïn baïn hieàn ôû chung
Thöôøng sieâng laøm phöôùc ñöùc
Thaân trong saïch chaân chaùnh
Laø toái thöôïng kieát töôøng.
Boû aùc theo ñieàu thieän
Traùnh röôïu, bieát tieát cheá
Khoâng daâm vôùi nöõ saéc
Laø toái thöôïng kieát töôøng.
Hoïc roäng, giöõ giôùi nghieâm
Tinh taán tu chaùnh phaùp
Söûa mình, khoâng tranh chaáp
Laø toái thöôïng kieát töôøng.
Hieáu thaûo thôø cha meï
Lo gia nghieäp, vôï con
Khoâng ñeå cho ngheøo ñoùi
Laø toái thöôïng kieát töôøng.
Khoâng ngaõ maïn, töï ñaïi
Tri tuùc, bieát xeùt suy
Theo thôøi tuïng taäp kinh
Laø toái thöôïng kieát töôøng.
Thöôøng thích nghe hoïc hoûi
Öa gaëp baäc Sa-moân
Nghe giaûng lieàn thoï trì
Laø toái thöôïng kieát töôøng.
Trì trai tu phaïm haïnh
Thöôøng thích gaëp Hieàn minh
Nöông töïa baäc Trí saùng
Laø toái thöôïng kieát töôøng.
Coù ñöùc tin, ñaïo ñöùc
Chaùnh taâm, khoâng nghi nan
Mong thoaùt ba aùc ñaïo
Laø toái thöôïng kieát töôøng.
Taâm bình ñaúng boá thí
Phuïng thôø baäc Ñaéc ñaïo
Cung kính caùc Thieân nhaân
Laø toái thöôïng kieát töôøng.
Thöôøng muoán lìa tham daâm

Saân si vöøa khôûi taâm
Lieàn laáy ñaïo soi chieáu
Laø toái thöôïng kieát töôøng.
Lìa boû vieäc phi phaùp
Sieâng naêng tu ñaïo ñöùc
Thöôøng thôø baäc ñaùng thôø
Laø toái thöôïng kieát töôøng.
Vì taát caû chuùng sinh
Gaày döïng ñaïi Töø taâm
Nhaân aùi giuùp an oån
Laø toái thöôïng kieát töôøng.
Ngöôøi trí ôû theá gian
Luoân taäp haïnh kieát töôøng
Töï thaønh töïu Tueä giaùc
Laø toái thöôïng kieát töôøng.

Thaày troø Baø-la-moân nghe Ñöùc Phaät noùi keä xong töï nhieân toû ngoä, sinh ñaïi hoan hyû, ñeán tröôùc Ñöùc Phaät baïch:

–Baäc Vi Dieäu Theá Toân, ít thaáy treân ñôøi. Chuùng con töø tröôùc tôùi nay meâ laàm, chöa thaáy ñöôïc neûo saùng. Nguyeän Ñöùc Theá Toân töø bi teá ñoä chuùng con ñöôïc quy y Tam baûo, xuaát gia laøm Sa-moân tu hoïc theo Phaät.

Ñöùc Phaät ñaùp:

–Laønh thay, haõy laïi ñaây Tyø-kheo!

Ngay ñoù, caùc vò aáy ñeàu thaønh Sa-moân, tu quaùn soå töùc ñeàu chöùng quaû A-la-haùn. Voâ soá ngöôøi nghe phaùp chöùng ñöôïc phaùp nhaõn.

Nguồn: Giảng Sư (giangsu.io.vn) — văn bản trích từ kho sách cổ và kinh điển.